

EN VERDEN SOM BRYR SEG

HVORDAN SØRGE FOR AT BARN UTEN FORELDRE
ELLER ANDRE OMSORGSPERSONER BLIR INKLUDERT
I ARBEIDET FOR Å NÅ FNS BÆREKRAFTSMÅL

SOS CHILDREN'S
VILLAGES
INTERNATIONAL

NORSK VERSJON

FNs bærekraftsmål består av 17 mål, og 169 delmål, som skal sørge for at vi utrydder fattigdom, bekjemper ulikhet og stopper klimaendringene. Mottoet til disse målene er at ingen skal etterlates, *leave no one behind*.

Familien er den viktigste arenaen for barns vekst og utvikling. Likevel er familier nevnt kun én gang i bærekraftsmålene, barn uten omsorg er ikke omtalt. Bærekraftsmålene anerkjenner at strategiske investeringer i barn er nøkkelen til å nå mange av målene. Hvis barn skal stå i sentrum for den globale utviklingsagendaen, kan vi ikke ignorere barns omsorgs- og hjemmesituasjon.

I dag finnes det ingen oversikt eller statistikk over antall barn uten omsorg. SOS-barnebyer anslår at tallet ligger på rundt 220 millioner barn¹. Dette utgjør ti prosent av verdens barnepopulasjon.

Med nærmere 70 års erfaring på dette feltet har vi mye kunnskap om de negative følgene for barn som vokser opp uten omsorg, eller med stor risiko for omsorgssvikt. De rammes i større grad av rettighetsbrudd, fattigdom, marginalisering, under- og feilernæring, dårlig fysisk og mental helse, mangel på skolegang og helsetilbud, vold, utnyttelse, misbruk og vanskjøtsel. Som voksne har de større problemer med å klare seg selv og bli integrert i samfunnet, i tillegg til at de har større risiko for å bli utsatt for diskriminering og sosialt utenforskap, leve i arbeidsledighet, fattigdom og ha dårlig helse.

Vi vet at vi ikke kan sørge for at barn flest får sine grunnleggende rettigheter og behov dekket uten at vi investerer i familier slik at barn får god omsorg. Barn som lever uten god og stabil omsorg fra voksne er blant de mest svakstilte og de aller vanskeligste å nå med tiltak som skal sikre overlevelse og skape vekst og utvikling for mennesker og samfunn. Verdenssamfunnet må ta ansvar for å forebygge at barn mister omsorg fra familien sin, og sørge for omsorgsalternativer som tilfredsstiller FNs krav for barn som ikke kan vokse opp hos biologisk familie.

Denne rapporten bidrar med gjennomførbare og konkrete anbefalinger til hvordan innsatsen for å nå FNs mål for bærekraftig utvikling for alle, kan skape positiv endring for barn uten omsorg. Den viser også hvorfor pålitelig og aggregert data og statistikk er nødvendig for å overvåke og måle implementering og fremskritt i oppnåelse av bærekraftsmålene, for å sikre at alle blir inkludert (*leave no one behind*).

Bærekraftsmål #1

Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Delmål 1.3 Innføre nasjonalt tilpassede sosiale velferdsordninger, herunder minimumsstandarder, og innen 2030 nå de fleste fattige og sårbare.

Bærekraftsmål #1 kan nå barn som lever uten omsorg hvis myndigheter:

- Styrker beskyttelsesstrukturer for barn
- Øker støtte til foreldre og hever kvaliteten på alternativ omsorg
- Bidrar til kompetansebygging og styrking av fagpersoner som jobber med barn uten omsorg.
- Styrker den økonomiske situasjonen til utsatte familier.

¹ *Situation of SOS Children's Villages Target Group. Summary Report.* SOS Children's Villages International (2015)

Styrke beskyttelsesstrukturer for barn

Fattigdom er sammensatt. Fattigdom rammer barns barndom og utvikling på mange måter, og fører til livslange negative konsekvenser.

Undersøkelser viser at fattigdom er en av de viktigste årsakene til at familier ikke klarer å holde sammen. Når utsatte familier ikke har ressurser til å kunne dekke de mest grunnleggende materielle og følelsesmessige behov, sørge for skolegang, tilgang til helsetjenester og beskyttelse, øker risikoen for at barn blir separert/skilt fra familien eller overlatt til seg selv.

Myndigheter kan forebygge fattigdom og de negative langtidseffektene ved å prioritere velferdstilbud som beskytter, støtter og styrker barn og familier. For barn er det like viktig at dette er på plass som utdanningstilbud og helsetiltak. Likevel er dette kritisk underfinansiert, i tillegg til at bemanningen på dette feltet er svært lav. Å styrke både familier og lokalsamfunn, slik at det finnes et robust nettverk, gjør det mulig for barn å vokse og utvikle seg til tross for utfordrende levekår.

Øke støtte til foreldre og heve kvaliteten på alternativ omsorg

Det er internasjonalt en stadig større anerkjennelse for at det å styrke og støtte foreldre og andre omsorgspersoner må inkluderes i tiltak for å sikre barns velferd og beskyttelse. Investeringer i barns hjemmesituasjon er nødvendig for fremgang i alle bærekraftsmål som er knyttet til barn. Et eksempel: skal #16.2 om å få slutt på all vold mot barn oppnås, er det avgjørende at foreldre og andre omsorgspersoner blir styrket i rollen, og får hjelp til forstå konsekvensene av fysisk avstraffing og hvordan de skal håndtere konflikter i familien uten å ty til fysisk eller psykisk vold.

Barn som ikke kan vokse opp hos sin biologiske familie, enten fordi det er det beste for barnet eller fordi de ikke har slekt som er i stand til å ta seg av dem, trenger alternativ omsorg. Over hele verden er det barn som vokser opp i uegnede omgivelser, på store institusjoner, på gata, hos arbeidsgivere eller blir utsatt for menneskehandel. Det er derfor viktig at myndigheter prioriterer tiltak som gir barn god omsorg og beskyttelse, midlertidig eller permanent, i tråd med FNs retningslinjer for alternativ omsorg. Dette kan være tilbud fra både stat, private eller organisasjoner, fosterhjem, styrkning av utvidet familie slik at de er i stand til å være fosterhjem, mindre boenheter hvor barn lever med omsorgspersoner som i en familie. Det viktigste er at de oppfyller visse standarder og krav, og er underlagt kontroll slik at barnas trygghet og utvikling sikres.

Bidra til kompetansebygging og styrking av sosial sektor innenfor fagområdet barn uten omsorg

Godt styresett med barnevernsstrukturer er nødvendig for å nå utsatte familier (forebygge og forhindre at barn blir utsatt for vold, utnyttelse, misbruk og vanskjøtsel og at familier bryter sammen, og støtte til fosterhjemsmuligheter i utvidet familie). I mange land er det svært mangelfull dokumentasjon på hvor mange som jobber med barne- og familiesaker, inkludert hvordan det jobbes med barn som lever i alternativ omsorg. Dette reflekterer også den manglende satsningen på dette området i internasjonal politikk og utviklingsbistand. Uten et faglig kompetent og godt nok bemannet barnevernsapparat, er det umulig å nå og gi nødvendig støtte til de barna som allerede har en høy risiko for å havne utenfor og bli etterlatt i utviklingen.

Styrke den økonomiske situasjonen til utsatte familier

Tiltak som styrker den økonomiske situasjonen bidrar til å forebygge at familier bryter sammen og barn blir etterlatt, i tillegg til at det legger til rette for at gjenforening i tilfeller hvor barn har mistet omsorg fra familien sin. Tiltak tilpasset familiens behov og muligheter, som gir mulighet til å komme i gang med inntektsskapende arbeid og aktiviteter, sysselsetting som gir anstendig inntekt, sparing og lån, gjør familien selv i bedre stand til å dekke barnas behov.

Samtidig vet vi at undersøkelser på effekten av denne typen tiltak i dag hovedsakelig fokuserer på husholdninger. Det er svært lite informasjon om tiltak som skal løfte familier ut av fattigdom også treffer/inkluderer barn som allerede har mistet foreldreomsorgen eller lever i husholdninger så hardt presset at de i praksis ikke er en fungerende familie. Det kan føre til at barna som vokser opp uten omsorg og ikke er en del av en husholdning, faller utenfor og blir enda mer marginalisert.

Bærekraftsmål #4

Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Delmål 4.2 Innen 2030 sikre alle jenter og gutter tilgang til god og tidlig omsorg og førskole, slik at de er forberedt på å begynne i grunnskolen.

Delmål 4.3 Innen 2030 sikre kvinner og menn lik tilgang til god teknisk og yrkesfaglig opplæring og høyere utdanning, herunder universitetsutdanning, til en overkommelig pris.

Delmål 4.4 Innen 2030 oppnå en betydelig økning i antall unge og voksne med kompetanse, blant annet i tekniske fag og yrkesfag, som er relevant for sysselsetting, anstendig arbeid og entreprenørskap.

Delmål 4.5 Innen 2030 avskaffe kjønnsforskjeller i utdanning og opplæring og sikre lik tilgang til alle nivåer innenfor utdanning og yrkesfaglig opplæring for sårbare personer, deriblant personer med nedsatt funksjonsevne, urfolk og barn i utsatte situasjoner.

Bærekraftsmål #4 kan nå barn som lever uten omsorg hvis myndigheter:

- Øker barns mulighet til å få omsorg inkludert positiv utvikling og læring fra tidlig alder.
- Sikrer tilgangen til utdanning og opplæring innen relevante tekniske fag, håndverks- og servicefag.
- Sørger for utdanningsmuligheter som gir relevant kompetanse for formell sysselsetting og entreprenørskap.
- Sikrer at det finnes utdanningsprogrammer og fagkompetanse som er tilrettelagt for å nå og overvinne utfordringene til barn som lever uten stabil voksenomsorg.

Øke barns mulighet til å få omsorg inkludert positiv utvikling og læring fra tidlig alder

De siste to tiårene har forskning fra fagområder som nevrovitenskap, molekylærbiologi, genomikk, psykologi og sosiologi vist hvor mye et barns hjerne utvikler seg de første leveårene og hvor stor rolle barnets omgivelser, omsorg, tilknytning og trygghet spiller for denne utviklingen.

Det å vokse opp uten omsorg fra biologisk familie er en faktor som i mange land i seg selv fører til dårligere tilgang på skolegang. I tillegg vet vi at mangel på omsorg kan ha store negative konsekvenser på kognitiv og motorisk utvikling og evnen til å tilegne seg, og ta i bruk læring og kunnskap, senere i livet. Derfor henger oppnåelsen av #4 nøye sammen med hva slags omsorg barn får fra sin familie eller omsorgspersoner, inkludert hvilke muligheter de har til leking og læring, god interaksjon og samvær med stabile, tilstedeværende og anerkjennende voksne hjemme, på dagsentre, i barnehage eller andre pedagogiske- eller omsorgsarenaer i lokalsamfunnet. Forskning viser at innsats som bidrar til at flere barn kan ta del i førskoleundervisning og andre aktiviteter som bidrar til læring og utvikling, gir økt skoledeltagelse og bedre resultater på skolen. Disse tiltakene blir derfor sett på som utjevnende. Samtidig ser vi at barn uten foreldreomsorg i større grad blir stående utenfor slike initiativer. Tap av foreldre eller andre omsorgspersoner er også en påkjenning som også i stor grad fører til at barn klarer seg dårligere - eller i verste fall slutter på skolen.

Investering i barns første år er sju til ti prosent mer lønnsomme enn investeringer som gjøres senere i oppveksten. Studier viser at dette gjelder i enda større grad for de mest marginaliserte barna, hvor tiltak i tidlige barneår kan legge grunnlaget for et utvikling *ut* av fattigdom og utenforskap. Det er derfor viktig å sørge for at barn som lever uten tilstrekkelig omsorg ikke blir forbigått når det gjelder «tidlig utdanningstilbud». Det fordrer tiltak spesielt rettet mot barn med en utfordrende hjemmesituasjon, og psykososial støtte og hjelp til barn som har opplevd omsorgssvikt eller andre traumatiske hendelser. Uten dette vil opplevelsene i tidlig barndom bli et hinder for utvikling og barnas muligheter senere i livet.

Sikre tilgangen til utdanning og opplæring innen relevante tekniske fag, håndverks- og servicefag

Ungdom som har levd uten stabil omsorg fra voksne, enten i alternativ omsorg uten muligheter til god og stabil tilknytning til voksne, på gata eller under andre vanskelige forhold, må klare overgangen til voksenlivet uten den følelsesmessige, sosiale og økonomiske støtten andre unge får fra familien sin. De har ofte mistet skolegang som følge av omsorgssituasjonen, og skoler og utdanningsinstitusjoner mangler tiltak eller program som kan støtte ungdommen og legge til rette for vellykket skolesituasjon. Dette er tilfelle i land over hele verden. Undersøkelser fra Storbritannia viser for eksempel at barn som har vokst opp under statlig omsorg har vesentlig lavere utdanningsnivå enn andre. I Tsjekkia har barn som har vokst opp på institusjoner 40 prosent mindre sannsynlighet for å ta høyre utdanning, sammenlignet med barn som har vokst opp i familiebasert omsorg.

Mentorprogrammer som sørger for at ungdommen har en trygg og god tilknytning til minst én voksenperson spiller en nøkkelrolle i å hjelpe ungdommen til å kunne utvikle trygge relasjoner, bygge sosial kapital og legge til rette for læring og muligheter til yrkesopplæring. Skal vi oppnå bærekraftig utvikling for alle, må unge som har levd uten omsorg fra foreldre eller nær familie få like muligheter og tilgang til yrkesopplæring som andre unge, samt den støtten alle unge trenger i overgangen til et selvstendig voksenliv med jobb og bolig.

Sørge for utdanningsmuligheter som gir relevant kompetanse for formell sysselsetting og entreprenørskap

Ungdomsledighet er et stort og voksende problem i store deler av verden. Ungdom som har vokst opp uten foreldreomsorg er blant dem som stiller enda lenger bak i jobbkøen. Mange havner i uformell sektor med den risikoen for utnyttelse og farlige arbeidsforhold som det innebærer. De har ikke mulighet til å bo hjemme, eller få økonomisk støtte på andre måter, mens de fullfører utdanningen. De fleste må klare seg selv fra 16-18-årsalderen.

Barn som har vokst opp uten foreldreomsorg trenger støtte slik at de får tilgang til relevant utdanning og opplæring, tilegne seg praktisk kunnskap og skaffe seg jobb. Mange trenger også oppfølging og støtte som styrker selvfølelsen og troen på at de vil klare seg godt som voksne til tross for en vanskelig start på livet.

Sikre at det finnes utdanningsprogrammer og fagkompetanse som er tilrettelagt for å nå og overvinne utfordringene til barn som lever uten stabil voksenomsorg

Barn uten omsorg er blant dem som det er absolutt vanskeligst å nå og inkludere i utdanningstiltak. I de mest utviklede landene har barn som har mistet en eller begge foreldrene 12 prosent mindre sannsynlighet for å få skolegang. Tall fra 19 land i Afrika sør for Sahara viser at barn som bor hos slektninger får mindre skolegang enn barn som bor med en av foreldrene. Barn som bor i husholdninger hvor de ikke er i slekt med omsorgsgiverne, har enda dårlige muligheter til å få skolegang. Disse barna må prioriteres hvis vi skal nå bærekraftsmålet om utdanning. Det betyr at utdanningsinstitusjoner må ha ansatte med kompetanse på å kunne hjelpe og støtte barn og unge med vanskelige hjemmesituasjon og andre utfordringer, slik at de får mulighet til skolegang og utdanning på lik linje med andre.

Bærekraftsmål #8

Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

Delmål 8.5 Innen 2030 oppnå full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, deriblant ungdom og personer med nedsatt funksjonsevne, og oppnå lik lønn for likt arbeid

Delmål 8.6 Innen 2020 betydelig redusere andelen unge som verken er i arbeid eller under utdanning eller opplæring

Bærekraftsmål #8 kan nå barn som lever uten omsorg hvis myndigheter:

- Utvikler en arbeids- og barnevennlig politikk som gjør foreldre i stand til å jobbe uten å måtte overlate barna til seg selv.
- Utvikler tiltak spesielt rettet mot ungdom som har vokst opp uten foreldreomsorg for å sørge for at de har samme tilgang til utdanning, yrkesopplæring og jobbmuligheter som andre.

Utvikle en arbeids- og barnevennlig politikk som gjør foreldre i stand til å jobbe uten å måtte overlate barna til seg selv

Tilgang på barnehageplass eller annen dagpass av barn, som er av god kvalitet og til en kostnad også lavtlønte har råd til, er mangelvare mange steder i verden – også i høyinntektsland. Resultatet er at mange barn er overlatt til seg selv, uten tilsyn fra voksne, hele dagen mens foreldrene er på jobb. Ifølge Unicef er mer enn 17 prosent av barn under fem år hjemme alene eller blir passet på av søsken under 10 år mens foreldre er på jobb eller skaffer mat. Dette går utover barnas helse, utvikling og sikkerhet. I mange tilfeller må foreldre flytte for å finne arbeid, ofte til utlandet, og barna blir overlatt til slektninger. Fravær av foreldre har atskillige negative konsekvenser for barna.

Utvikle tiltak spesielt rettet mot ungdom som har vokst opp uten foreldreomsorg for å sørge for at de har samme tilgang til utdanning, yrkesopplæring og jobbmuligheter som andre

Unge som har vokst opp uten foreldreomsorg vil i større grad enn andre mangle sosialt nettverk og bli møtt med stigmatisering og diskriminering. Mangel på ferdigheter og kvalifikasjoner gjør dem lite attraktive på jobbmarkedet, og det er vanskeligere for dem å starte foretak eller virksomheter på egenhånd. I stedet for å bidra til vekst og utvikling i samfunnet, vil de trenge støtte fra det offentlige eller veldedighet.

For å få ned antallet unge som ikke er i arbeid, utdanning eller opplæring må myndigheter identifisere unge i alternativ omsorg på vei ut i voksenlivet og sørge for ettervern, karriereveiledning og andre tiltak som støtter dem i denne fasen.

Bærekraftsmål #10

Redusere ulikhet i og mellom land

Delmål 10.2 Innen 2030 sørge for å myndiggjøre alle og fremme deres sosiale, økonomiske og politiske inkludering, uten hensyn til alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status.

Bærekraftsmål #10 kan nå barn som lever uten omsorg hvis myndigheter:

- Etablerer juridiske og sosiale beskyttelsesmekanismer som forhindrer diskriminering og utestenging av personer som har vokst opp uten foreldreomsorg, og utvikler tiltak som hjelper dem til å kunne delta for fullt på alle samfunnsområder, både sosialt, økonomisk og politisk.
- Identifiserer de grupper barn som i dag blir stående utenfor, gjennom å sørge for bedre kvalitativt og kvantitativt datagrunnlag.

Etablere juridiske og sosiale beskyttelsesmekanismer som forhindrer diskriminering og utestenging av personer som har vokst opp uten foreldreomsorg, og utvikle tiltak som hjelper dem til å kunne ta full del på alle samfunnsområder, både sosialt, økonomisk og politisk

I både lav- og høyinntektsland møter barn og unge som lever eller har vokst opp i alternativ omsorg diskriminering, utenforskap og en opplevelse av å ikke ha de samme mulighetene som andre på samme alder.

Sosialt utenforskap henger nøye sammen med mangel på tilgang til utdanning, sosial kapital og identitet, dårlige boforhold, problemer med å finne jobb og lav selvfølelse. Sosiale programmer og lokalbaserte prosjekter som jobber for at barn og unge innen alternativ omsorg skal sees på som en ressurs, og gjøre det enklere for dem å bli inkludert i utdannings- og sysselsettingsmuligheter på lik linje med andre unge, vil bidra til mindre stigmatisering og gi denne gruppen unge en opplevelse av å bli inkludert og vurdert som likeverdige andre.

Uten støtte og oppfølging fra foreldre trengs denne gruppen barn og unge også tiltak som legger til rette for at de får dekket grunnleggende behov for anstendig boforhold, skolegang, utdanning, opplæring og sysselsetting, nære og stabile sosiale og fortrolig relasjoner, økonomisk støtte og veiledning og muligheten til å klare seg som en selvstendig voksen.

I tillegg til tiltak rettet mot hver enkelt ungdom, er det viktig å se på hvordan lokalsamfunn og andre aktører kan støttes og oppmuntres til å være med på å ta ansvar for de aller svakeste, og inkludere ungdommene sosialt, kulturelt, økonomisk og politisk både på lokalt og på nasjonalt nivå.

Identifisere de grupper barn som blir stående utenfor gjennom å sørge for bedre kvalitativt og kvantitativt datagrunnlag

Mangelen på informasjon og data om barn som lever uten foreldreomsorg eller i alternativ omsorg, er en god indikasjon på at den direkte sammenhengen mellom oppveksten og hvordan man fungerer som voksen, ikke blir tatt hensyn til.

Til tross for at alle barn har de samme rettighetene ifølge FNs barnekonvensjon, er det fremdeles slik at barn uten foreldreomsorg lever i blindsonen når det gjelder politikk, programmer og datainnsamling som skal sørge for utviklingstiltak når ut til alle. Dette rammer millioner av barn.

Det trengs en betydelig innsats for å identifisere de barna vi vet finnes, men som ingen har oversikt over. Vi må vite hvor de lever, hvor mange de er og hva som er deres livssituasjon. Først da vil det være mulig å sette inn riktige og effektive tiltak for å skape utvikling for alle.

Bærekraftsmål #16

Fremme fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer

Delmål 16.2 Stanse overgrep, utnyttning, menneskehandel og alle former for vold mot og tortur av barn.

Bærekraftsmål #16 kan nå barn som lever uten omsorg hvis myndigheter:

- Øker forståelsen av at barn uten foreldreomsorg i større grad blir rammet av vold, og hvilke konsekvenser dette har.
- Implementerer og håndhever lovverk og tiltak som skal beskytte barn mot vold, utnyttelse, misbruk og vanskjøtsel, både i biologisk familie og i alternativ omsorg. Det må sikres at dette faktisk når ut til også de barna som har mistet eller risikerer å miste foreldreomsorg.

Øke forståelsen av at barn uten foreldreomsorg i større grad blir rammet av vold, og hvilke konsekvenser dette har

Barn uten stabil og beskyttende foreldreomsorg har høyere risiko for å bli utsatt for vold, utnyttelse, misbruk og vanskjøtsel. I mange institusjoner for barn er det fremdeles vanlig med fysisk avstraffelse. Menneskesmuglere går ofte etter barn som er uten foreldre, enten i institusjoner, på gata eller barn som har blitt skilt fra foreldrene på grunn av katastrofe eller krig, siden de er et lett bytte. Hvis ikke disse barna blir identifisert som målgruppe og det settes inn tiltak spesielt rettet mot å forhindre at de blir utsatt for vold, vil det være vanskelig å få det totale voldsnivået i samfunnet ned. I verste fall vil det føre til en øking i ustabilitet og konflikt, både på individuelt, familiemessig, på lokalt nivå og for samfunnet som helhet.

Implementere og håndheve lovverk og tiltak som skal beskytte barn mot vold, utnyttelse, misbruk og vanskjøtsel, både i biologisk familie og alternativ omsorg

Familien er, når den fungerer, et barns førstelinjeforsvar. Når en familie derimot ikke fungerer, kan hjemmet være et svært farlig sted for barnet. Hvis foreldrene eller andre omsorgspersoner ikke klarer å sørge for ernæring, klær, husly eller helseoppfølging, og heller ikke kan sørge for oppfølging og at barna oppholder seg i trygge omgivelser, vil det føre til negative konsekvenser for barnet over tid. God omsorg handler ikke bare om fravær av vold, men om voksne som gir positiv stimulering, anerkjennelse og mulighet for barnet til å utvikle seg og lære gjennom lek og aktiviteter. Til tross for at vanskjøtsel er den overlegent hyppigste formen for mishandling, får den svært liten offentlig oppmerksomhet.

Gode velferds- og beskyttelsesordninger for barn som forebygger vold, misbruk og vanskjøtsel og som inkluderer tiltak som kan settes inn når barn rammes, er avgjørende i arbeidet for å nå utviklingsmålene. Dette omfatter å gi opplæring i foreldrerollen, støtte til foreldre og andre omsorgspersoner, styrking av beskyttende mekanismer og nettverk i lokalsamfunn, bidra til etterforskning av vold mot barn og rettslige prosesser og sørge for gode tilbud innen alternativ omsorg til barn som blir utsatt for vold i familien. Gode barnevernsstrukturer som fungerer innenfor et tydelig lovverk og med en politikk som anerkjenner barns beskyttelse som et prioritert område og sørger for tilstrekkelig finansiering slik at ansatte innenfor feltet har det mandatet og den støtten de trenger for å kunne arbeide og skape endring for de aller mest utsatte, er en forutsetning.

I mange land finnes lovverk som skal beskytte barn, men på grunn av manglende ressurser, myndighet og ansvarsfordelinger er de implementert i så liten grad at effekten uteblir.

Ofte er barnevernstrukturene underbemannet og –finansiert. Endring avhenger av at politiske beslutninger blir fulgt opp med penger og nok ansatte.

Bærekraftsmålene kan nå barn som lever uten omsorg hvis myndigheter:

- **Utvikler indikatorer og et rammeverk for datainnsamling som også fokuserer på de mest utsatte og marginaliserte barna.**
- **Samler og offentliggjør data om barn som blir separert fra familien på grunn av dårlig omsorg/hjemmesituasjon.**

Utvikle indikatorer og et rammeverk for datainnsamling som også fokuserer på de mest utsatte og marginaliserte barna

Ingen land kan øke innsatsen for barn og barns utvikling uten å vite hvor mange barn som lever i landet og hva som er deres livssituasjon. Så lenge bærekraftmålets motto er at ingen skal etterlates må vi identifisere dem som blir etterlatt fordi livssituasjonen gjør dem usynlige. De fleste land og internasjonale aktører bruker husholdsundersøkelser når de skal estimere behov og tiltak. Siden mange av de mest utsatte barna lever utenfor husholdninger, blir de ikke telt. Ingen vet for eksempel hvor mange på barn som bor på institusjoner i verden – antallet er estimert til et sted mellom to og åtte(!) millioner barn.

Hvis vi klarer å tette de store hullene i datamaterialet om barn, blir det mulig å ta beslutninger basert på riktig grunnlag, og planlegge tiltak utfra disse barnas faktiske behov og muligheter. For å klare det trengs nasjonale og internasjonale databanker, i tillegg til felles innsamlingssystemer.

Samle og offentliggjøre data om barn som blir separert/skilt fra familien på grunn av dårlig omsorg/hjemmesituasjon.

Å inkludere barns omsorgs- og hjemmesituasjon som egen kategori vil være et konkret skritt i riktig retning for å sikre bedre datainnsamling, -analyse, -research, -monitorering og -evaluering, slik at man får en oversikt også over barn uten foreldreomsorg. Dette vil også være i samsvar med internasjonalt godkjente rammeverk som Barnekonvensjonen og FNs retningslinjer for alternativ omsorg for barn.